

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดลำพูน ต่อการมารับบริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งได้แก่ ประชากรในอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดลำพูน เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ผู้ที่รับจ้างในโรงงานแกะสลักไม้ต่าง ๆ รับจ้างในฟาร์มเลี้ยงสุกร และลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 200 ตัวอย่าง

3.2 ข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross section Data) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคม จังหวัดลำพูนที่มีสิทธิการรักษาในโรงพยาบาลแม่ทา และเคยมารับบริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลแม่ทา จังหวัดลำพูน และผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมจังหวัดลำพูน ที่มีสิทธิการรักษาในโรงพยาบาลแม่ทา แต่ไม่เคยมารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลแม่ทา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมจากหนังสือ วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ สถิติการให้บริการทางการแพทย์ จากโรงพยาบาลแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และเอกสารจากอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว

3.3 เครื่องมือสถิติที่ใช้ทดสอบ

การนำข้อมูลมาเก็บรวบรวมทั้งหมดมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ เช่น โปรแกรม Spss PC. Version 10, Limdep Version 7 และ Eviews Version 3 เข้าช่วย ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม

1. การบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ การบรรยายลักษณะทั่วไป ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยใช้ความถี่ร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์บริการทางการแพทย์โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) โดยเทคนิคการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate : MLE) และเทคนิควิเคราะห์แบบ Marginal effects คือ

$$Y_i = f(\text{SEX}, \text{AGE}, \text{INC}, \text{JOB}, \text{SAT}, \text{Dis H}, \text{Dis W})$$

โดยกำหนดให้

i = ผู้ประกันตนแต่ละราย

Y_i = การใช้บริการทางการแพทย์ใน โรงพยาบาลแม่ทา
(ไม่เคยใช้ = 0, เคยใช้ = 1)

SEX = เพศของผู้ประกันตน
(เพศชาย = 0, เพศหญิง = 1)

AGE = อายุของผู้ประกันตน
(อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี = 0, อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 31 ปี = 1)

INC = รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของผู้ประกันตน
(มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 10,001 บาท = 0, รายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท = 1)

JOB = ลักษณะงาน
(งานสำนักงานหรืองานช่างฝีมือ = 0, แรงงานทั่วไป = 1)

SAT = ความพึงพอใจต่อบริการทางการแพทย์ของ โรงพยาบาลแม่ทา
(ไม่พอใจ = 0, พึงพอใจ = 1)

Dis H = ระยะทางที่บ้านถึงโรงพยาบาล (กิโลเมตร)

Dis W = ระยะทางที่ทำงานถึงโรงพยาบาล (กิโลเมตร)

3.4 สมมุติฐานในการศึกษา

ปัจจัยที่คิดว่ามีผลต่ออุปสงค์บริการทางการแพทย์ต่อโรงพยาบาลแม่ทา โดยมีความสัมพันธ์เป็นบวก อาทิ เพศ อายุ รายได้ ความพึงพอใจ และลักษณะงานที่ทำ

ทั้งนี้ตั้งสมมุติฐาน โดยอาศัยแนวคิดเรื่องอุปสงค์ทางการแพทย์ที่สรุปได้ว่า อายุ การศึกษา รายได้ และการเจ็บป่วยที่มากขึ้น จะทำให้มีการบริโภคทางการแพทย์เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามเนื่องจากบริการทางการแพทย์ในโครงการประกันสังคม ไม่ใช่บริการทางการแพทย์ที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามอุปสงค์ของผู้ใช้บริการ จึงคาดว่าปัจจัยอื่นๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม และการประชาสัมพันธ์ในโรงพยาบาลแม่ทา จะมีความเข้าใจและใช้สิทธิในการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลมากตามไปด้วย ความพึงพอใจในบริการและความสะดวกในการเข้าถึงโรงพยาบาล ก็จะจูงใจให้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น

เพศหญิงมีการใช้บริการการรักษามากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงมักจะสนใจในการดูแลรักษาสุขภาพมากกว่าเพศชาย และลักษณะงานที่เป็นระดับแรงงานทั่วไปน่าจะมีการใช้บริการรักษาพยาบาลมากกว่าช่างฝีมือ และพนักงานสำนักงานเนื่องจากโดยทั่วไปจะมีข้อวิจารณ์ว่าบริการในโครงการประกันสังคมว่าไม่ได้รับความสะดวกเท่าบริการปกติ ซึ่งผู้ประกันตนระดับช่างฝีมือหรือพนักงานสำนักงานมักจะต้องการความสะดวกสบายและรวดเร็วในการไปใช้บริการ จึงไม่ค่อยให้ความสนใจกับการใช้บริการในโครงการประกันสังคม ในขณะที่เมื่อเทียบกับแรงงานทั่วไปซึ่งมีทางเลือกน้อยกว่าอาจคำนึงถึงประเด็นนี้น้อยกว่าจึงมีการไปใช้บริการมากกว่า เป็นต้น

ส่วนรายได้ของครอบครัวผู้ประกันตนคนนั้น ถ้ามีรายได้ต่ำก็จะมาใช้บริการทางการแพทย์มากขึ้น เนื่องจากผู้ประกันตนในโครงการประกันสังคมที่มีรายได้สูงนั้นมีรายได้พอที่จะเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลที่ให้ความสะดวกสบายและให้บริการที่รวดเร็วเป็นที่พึงพอใจ เช่น คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้ประกันตนจะเลือกได้นอกจากสถานพยาบาลที่ตนเองมีสิทธิในการรักษา

ปัจจัยที่คาดว่า มีผลต่ออุปสงค์บริการทางการแพทย์ต่อโรงพยาบาลแม่ทา โดยมีความสัมพันธ์เป็นลบ คือ ระยะทางจากที่ทำงานหรือที่บ้านถึงโรงพยาบาลแม่ทา โดยสมมุติฐานที่ตั้งไว้ หากระยะทางจากที่ทำงานหรือที่บ้านถึงโรงพยาบาลที่ลงทะเบียนน้อยย่อมเป็นปัจจัยจูงใจหน้าที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการไปใช้บริการรักษาพยาบาลมากขึ้น นั่นเอง

3.5 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

จากการทบทวนเอกสาร และแบบจำลองพฤติกรรมผู้บริโภคสามารถกำหนดปัจจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 1.1 เพศ
  - 1.2 อายุ
  - 1.3 ระดับการศึกษา
  - 1.4 สถานภาพ
  - 1.5 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน
  - 1.6 ลักษณะงานที่ทำ
  - 1.7 สถานที่พักอาศัย
  - 1.8 สถานที่ตั้งของที่ทำงาน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมารับบริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลแม่ทา
  - 2.1 เพศ
  - 2.2 อายุ
  - 2.3 ระดับการศึกษา
  - 2.4 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน
  - 2.5 ลักษณะงานที่ทำ
  - 2.6 ความพึงพอใจต่อการมารับบริการทางการแพทย์
  - 2.7 ระยะทางจากที่พักถึงโรงพยาบาล
  - 2.8 ระยะทาง จากที่ทำงานถึงโรงพยาบาล
  - 2.9 การเจ็บป่วย หรือ โรคประจำตัวของผู้ประกันตน
  - 2.10 ความรู้เกี่ยวกับประกันสังคม สิทธิในการรักษาและการประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลแม่ทา
  - 2.11 ความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลแม่ทา